

Sada

Sektorske analize

ekonomski
institut
zagreb

rujan 2016. broj 47 godina 5

ISSN: 1848-8986

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

Farmaceutska industrija

Autorica **Tajana Barbić**

—Sadržaj

—3 Glavni sektorski pokazatelji

U 2015. godini proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka smanjila se za 0,1 posto.

—7 Kretanja u farmaceutskoj industriji Europske unije

Farmaceutska industrija jedna je od vodećih visokotehnoških industrija u Europskoj uniji čija se proizvodnja u 2015. procjenjuje na 225 milijardi eura, a ulaganja u istraživanje i razvoj iznose 31,5 milijardi eura.

—13 Najveći farmaceutski proizvođači

Ukupni troškovi lijekova na globalnom tržištu dosegli su 1.069 milijardi dolara u 2015. godini. U odnosu na 2010. godinu, kada je potrošnja lijekova iznosila 887 milijardi dolara, tržište je naraslo za 21 posto.

—19 Najveća trgovačka društva

Deset najvećih hrvatskih farmaceutskih proizvođača u 2015. godini ostvaruje više od 90 posto prihoda ukupnog sektora i zapošljava više od 90 posto zaposlenika.

—23 Zaključak i očekivanja

Domaći proizvođači orijentirani su prema inozemnom tržištu te se može očekivati da će rezultati poslovanja na inozemnom tržištu u prvom dijelu godine utjecati i na konačne rezultate u 2016.

— Glavni sektorski pokazatelji

“ U prvoj polovici godine došlo je do povećanja vanjskotrgovinske razmjene medicinskih i farmaceutskih proizvoda, pri čemu se izvoz udvostručio na međugodišnjoj razini.

— Farmaceutska industrija na globalnom tržištu ostvarila je pozitivne poslovne rezultate u 2015. godini. Potražnja za zdravstvenim uslugama kontinuirano raste i temeljni je pokretač razvoja farmaceutske industrije. Unatoč povoljnim dugoročnim trendovima, uslijed demografskih promjena na razvijenim tržištima i lakšeg pristupa zdravstvenoj skrbi na rastućim tržištima, globalna farmaceutska industrija suočava se s brojnim izazovima u obliku istjecanja patentne zaštite, konkurencije i rastuće upotrebe generičkih lijekova, rastućih troškova razvoja novih proizvoda i generiranja dostatnih prihoda za financiranje inovacijskih ciklusa. Osim navedenih globalnih izazova, poslovanje domaće farmaceutske industrije u 2015. godini, kao i u prethodnim godinama, bilo je dodatno otežano visokim nagomilanim troškovima zdravstva, dugim rokovima plaćanja troškova lijekova, nejasnom politikom lijekova i rezanjem cijena.

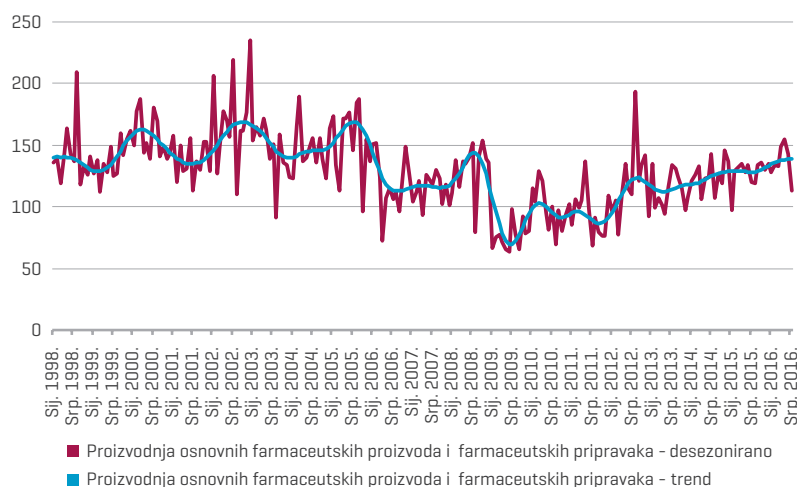
Ukupna industrijska proizvodnja na međugodišnjoj razini rasla je za 2,6 posto u 2015. godini. U istom razdoblju, proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka smanjila se za 0,1 posto. Valja napomenuti da je blagi pad u prethodnoj godini uslijedio nakon što je međugodišnja stopa rasta proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka u 2014. godini iznosila 11,9 posto. U prvih sedam mjeseci ove godine ukupna industrija zabilježila je rast od 4,6 posto u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Rast industrije u 2016. popraćen je postupnim oporavkom domaćeg gospodarstva koje je u drugom kvartalu 2016. nastavilo s rastom BDP-a i to sedmi uzastopni kvartal, nakon dvanaest uzastopnih kvartala pada ekonomske aktivnosti. Rast BDP-a u drugom kvartalu 2015. iznosio je 2,8 posto u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Nastavak oporavka industrije i ukupne gospodarske aktivnosti povoljno je utjecao na proizvodnju osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka, koja je u prvih sedam mjeseci ove godine narasla za 9,6 posto. Pozitivna kretanja u proizvodnji osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka zabilježena su u gotovo svim ovogodišnjim mjesecima, s iznimkom lipnja [slika 2]. Međugodišnje stope rasta proizvodnje farmaceutskih proizvoda

i pripravaka tijekom ove godine bile su neujednačene što je u skladu s visokim stupnjem volatilnosti proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka zbog neujednačene proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda. Naime, međugodišnje stope promjene u 2016. godini ukazuju na snažan rast u siječnju, nakon čega je uslijedilo dvomjesečno razdoblje slabih uzlaznih stopa rasta. Nakon značajnijeg oporavka u travnju i svibnju, u lipnju je proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka pretrpjela snažan pad po međugodišnjoj stopi od 7,5 posto. U srpnju je zabilježen ponovni oporavak proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka uz međugodišnju stopu rasta od 9,7 posto.

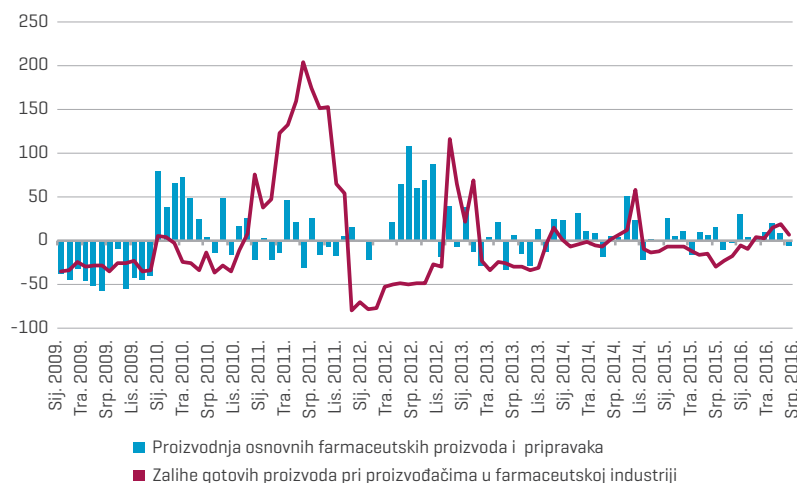
Slika 1.
Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka, izvorni indeksi (2010.=100)

Izvor: Izračun autorice prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

Slika 2.
Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka te zalihe gotovih proizvoda pri proizvođačima, međugodišnje stope promjene

Izvor: Izračun autorice prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

Opadajući trend prisutan je u kretanju zaliha gotovih proizvoda pri proizvođačima u prva dva mjeseca ove godine. Nakon ožujka zalihe gotovih proizvoda pri proizvođačima bilježile su pozitivne stope rasta. Ipak, rast zaliha znatno je usporen u zadnja dva promatrana mjeseca, s

NASTAVAK OPORAVKA INDUSTRIJE I UKUPNE GOSPODARSKE AKTIVNOSTI POVOLJNO JE UTJECAO NA PROIZVODNJU OSNOVNIH FARMACEUTSKIH PROIZVODA I PRIPRAVAKA, KOJA JE U PRVIH SEDAM MJESECI OVE GODINE NARASLA ZA 9,6 POSTO.

19,3 posto u lipnju na 7,4 posto u srpnju. S druge strane, prošle godine u istom razdoblju, zalihe su kontinuirano padale u svim mjesecima, uslijed oporavka inozemne potražnje.

Broj zaposlenih u srpnju ove godine u Republici Hrvatskoj bio je za 1,5 posto manji u odnosu na isti mjesec prošle godine. U istom razdoblju, ukupan broj zaposlenih u farmaceutskoj industriji zabilježio je rast od 5,5 posto. Broj zaposlenica, koje tradicionalno čine gotovo 60 posto ukupnog broja zaposlenih osoba u farmaceutskoj industriji, u srpnju 2015. također je rastao za 5,7 posto na međugodišnjoj razini. U prvih sedam mjeseci ove godine, broj zaposlenih u farmaceutskoj industriji povećao se za 3,6 posto. Od ukupno 4.357 zaposlenih u farmaceutskoj industriji, njih više od 85 posto čine zaposlenici triju najvećih poduzeća u sektoru. Rast proizvodnje bio je veći od rasta zaposlenih što je rezultiralo povećanjem produktivnosti rada u farmaceutskoj industriji od 9,2 posto u prvih sedam mjeseci ove godine.

Tablica 1.
Glavni sektorski pokazatelji u Hrvatskoj

Izvor: Izračun autorice prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

	2014.	2015.	I.-VI. 2016.
Industrija osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka			
Proizvodna aktivnost (u %)	11,9	-0,1	9,7
Prosječan broj zaposlenih	4.153	4.268	4.313
Prosječna bruto plaća (u kunama)	13.180	14.634	15.790
Potrošačke cijene (u %)	0,3	1,9	1,0
Izvoz (u mil. kuna)	3.210,7	4.358,7	2.932,5
Uvoz (u mil. kuna)	5.417,6	6.367,1	3.655,8
Vanjskotrgovinska bilanca (u mil. kuna)	-2.206,9	-2.008,4	-723,3

Prosječna bruto plaća zaposlenih u farmaceutskoj industriji u lipnju 2016. godine smanjila se za 1,9 posto u odnosu na lipanj 2015. godine, dosegnuši iznos od 13.917 kuna. U lipnju 2016. bruto plaće zaposlenika u proizvodnji osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka bile su gotovo dvostruko veće u odnosu na prosječnu bruto plaću isplaćenu u prerađivačkoj industriji.

“ U lipnju 2016. bruto plaće zaposlenika u proizvodnji osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka bile su gotovo dvostruko veće u odnosu na prosječnu bruto plaću isplaćenu u prerađivačkoj industriji.

U istom mjesecu, bruto plaća u farmaceutskoj industriji bila je 79 posto viša od prosječne bruto plaće u gospodarstvu.

Na međugodišnjoj razini proizvođačke cijene u farmaceutskoj industriji u prva tri mjeseca 2016. godine rasle su u svim mjesecima. U razdoblju od travnja do lipnja ove godine zabilježen je pad proizvođačkih cijena u farmaceutskoj industriji. U srpnju su proizvođačke cijene u farmaceutskoj industriji ponovo narasle i to po stopi od 0,3 posto na međugodišnjoj razini. Na domaćem tržištu proizvođačke cijene u farmaceutskoj industriji rasle su kontinuirano od ožujka 2015. godine. S druge strane, proizvođačke cijene farmaceutskih proizvoda na stranom su tržištu kontinuirano padale od listopada 2014. do srpnja ove godine, kada je ostvaren rast proizvođačkih cijena u farmaceutskoj industriji od 0,4 posto. Proizvođačke cijene u ukupnoj prerađivačkoj industriji bilježe pad od svibnja 2013. godine.

Potrošačke cijene u farmaceutskoj industriji u 2016. godini stagnerale su u siječnju i svibnju, dok su u razdoblju između ta dva mjeseca ostvarile blagi rast. U zadnja dva promatrana mjeseca, rast cijena u farmaceutskoj industriji se ubrzao te su u srpnju cijene farmaceutskih proizvoda rasle za 2,1 posto u odnosu na srpanj prošle godine. S druge strane, ukupne su potrošačke cijene na međugodišnjoj razini u srpnju 2016. pale za 0,7 posto.

U prvoj polovici 2016. godine došlo je do povećanja vanjskotrgovinske razmjene medicinskih i farmaceutskih proizvoda na međugodišnjoj razini i na strani uvoza i na strani izvoza. Dok je izvoz medicinskih i farmaceutskih proizvoda u prvoj polovici ove godine rastao za 52,3 posto na međugodišnjoj razini, uvoz se u istom razdoblju povećao po nižoj stopi od 13,4 posto. Istovremeno, deficit vanjskotrgovinske razmjene medicinskih i farmaceutskih proizvoda s inozemstvom smanjio se za 44,3 posto. Za usporedbu, u istom razdoblju izvoz roba na razini gospodarstva porastao je za 3,6 posto, dok se uvoz povećao za 4,4 posto, vodeći do rasta deficita vanjskotrgovinske bilance za 5,7 posto na međugodišnjoj razini. U prvoj polovici 2016. godine izvezeno je medicinskih i farmaceutskih proizvoda u vrijednosti od 2,9 milijardi kuna, što je 6,7 posto ukupnog izvoza roba. U istom razdoblju prošle godine izvoz medicinskih i farmaceutskih proizvoda bio je za oko milijardu kuna manji te je činio 4,6 posto ukupnog izvoza roba. Uvoz lijekova u Hrvatsku dosegao je 3,7 milijardi kuna u prvih šest mjeseci 2016. godine. U tom je razdoblju uvoz medicinskih i farmaceutskih proizvoda doprinio s 5,1 posto ukupnom uvozu roba.

Kretanja u farmaceutskoj industriji EU-a

Farmaceutska industrija zadržala se na poziciji jedne od vodećih visokotehnoških industrija u Europskoj uniji čija se proizvodnja u 2015. procjenjuje na 225 milijardi eura. U istoj je godini farmaceutska industrija zapošljavala 725.000 ljudi od kojih je 118.000 visokokvalificiranih djelatnika, zaposlenih u aktivnostima istraživanja i razvoja. Ulaganja u istraživanje i razvoj u farmaceutskoj industriji u Europi u 2015. dosegla su 31,5 milijardi eura, ostvarivši blagi rast u odnosu na prethodnu godinu. Dvije trećine ulaganja u istraživanje i razvoj u 2015. ostvaruje se u farmaceutskim poduzećima Njemačke, Ujedinjenog Kraljevstva, Švicarske i Francuske.

Tablica 2.
Odabrani pokazatelji farmaceutske industrije u Europi

Napomene: Podaci uključuju EU-27; Norveška i Švicarska uključene su od 2005. (do 2005. EU-15); Hrvatska i Srbija uključene su od 2010., Turska od 2011. i Rusija od 2013.
* Podaci za 2015. su procijenjeni.

Izvor: EFPIA (2016).

Pokazatelj	2000.	2010.	2014.	2015.*
Proizvodnja (u mil. eura)	125.316	199.400	221.088	225.000
Izvoz (u mil. eura)	90.935	276.357	324.452	361.500
Uvoz (u mil. eura)	68.841	204.824	251.427	275.500
Vanjskotrgovinska bilanca (u mil. eura)	22.094	71.533	73.025	86.500
Izdaci za istraživanje i razvoj (u mil. eura)	17.849	27.920	30.887	31.500
Broj zaposlenih	534.882	670.088	723.448	725.000
Zaposleni u istraživanju i razvoju	88.446	117.035	118.924	118.000

Prema podacima objavljenima u publikaciji "EU Industrial R&D Investment ScoreBoard" za 2015. godinu, stopa rasta ulaganja u istraživanje i razvoj u farmaceutskoj i biotehnoškoj industriji na međugodišnjoj razini iznosi 7,2 posto. Stopa rasta spomenute industrije uzrokovana je sporijim rastom ulaganja u istraživanje i razvoj farmaceutske industrije (rast od 4,8 posto), dok je biotehnoška industrija ostvarila međugodišnju stopu rasta od 21,3 posto.¹ Udio izdataka za istraživanje i razvoj u ukupnim prihodima europske farmaceutske i biotehnoške industrije iznosi 18,4 posto, te pozicionira tu industriju na drugo mjesto, iza vodeće automobilske industrije. Za usporedbu, udio izdataka za istraživanje i razvoj u ukupnim prihodima

1. Slično kao i prethodne godine, brz rast biotehnoške industrije uzrokovan je izvrsnim rezultatima biotehnoških tvrtki u SAD-u [EU Industrial R&D Investment ScoreBoard, 2015].

BIOTEHNOLOŠKA INDUSTRIJA OSTVARILA JE MEĐUGODIŠNJU STOPU RASTA OD 21,3 POSTO.

“Dvije trećine ulaganja u istraživanje i razvoj u 2015. ostvaruje se u farmaceutskim poduzećima Njemačke, Ujedinjenog Kraljevstva, Švicarske i Francuske.

farmaceutske i biotehnoške industrije u SAD-u iznosi 21,2 posto (drugo mjesto). Japanska farmaceutska i biotehnoška industrija pozicionirana je na trećem mjestu prema pokazatelju istraživanja i razvoja, s udjelom izdataka za istraživanje i razvoj u ukupnim prihodima od 10,7 posto.

Europska farmaceutska industrija i dalje zaostaje za snažnom konkurencijom kojoj je izložena na međunarodnom tržištu. Sjeverna Amerika ostvarila je 48,7 posto ukupnih prihoda od prodaje farmaceutskih proizvoda na globalnoj razini, a Europska unija 22,2 posto. U razdoblju od 2010. do 2015. godine 58 posto prihoda od novih lijekova ostvareno je na američkom tržištu, dok je na europskim tržištima ostvareno samo 23 posto.² Prosječni rast europske farmaceutske industrije iznosi 5,9 posto u 2014., dok je američko tržište raslo po nešto većoj stopi od 8,5 posto. Uz konkurenciju s razvijenih tržišta, uočljivi su sve jači pritisci konkurencije s tržišta u razvoju. U 2015. godini, brazilsko tržište naraslo je za 14 posto, dok je rast kineskog tržišta dosegao 7 posto.

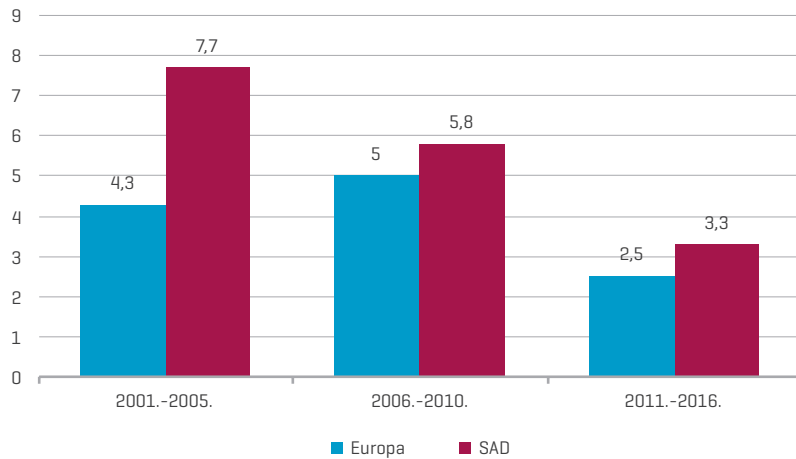
Rast ulaganja u istraživanje i razvoj znatno je usporen u razdoblju od 2011. do 2016. na oba promatrana tržišta (slika 3). U razdoblju od 2001. do 2005. izdaci za istraživanje i razvoj rasli su po prosječnoj godišnjoj stopi od 4,3 posto u Europi, dok se rast između 2006. i 2010. ubrzao na 5 posto na istom tržištu. U razdoblju između 2011. i 2016. prosječna godišnja stopa rasta ulaganja u istraživanje i razvoj u Europi iznosi 2,5 posto. Kontinuiran trend usporavanja rasta ulaganja u istraživanje i razvoj uočava se i na američkom tržištu.

Rast ulaganja u istraživanje i razvoj u Europskoj uniji nakon 2010. znatno je usporen uslijed fiskalne reforme te uvođenja raznih mjera štednje i regulatornih ograničenja. Ukupna privatna i javna ulaganja u zdravstveni sektor u zemljama Europske unije znatno su manja nego u SAD-u.

² IMS (2016).

Slika 3.
Izdaci za istraživanje i razvoj u Europi i SAD-u, godišnje stope rasta (u postocima)

Izvor: EFPIA (2016).

Troškovi zdravstvenog sustava u SAD-u u 2014. godini su dosegli 17,4 posto BDP-a, dok u Europskoj uniji troškovi zdravstva čine oko 9,5 posto BDP-a. U istom razdoblju, troškovi zdravstvenog sustava u Hrvatskoj činili su 7,8 posto BDP-a³. Takve okolnosti pogoduju rastu segmenta generičkih lijekova. Udio prodaje generičkih lijekova u ukupnim ostvarenim prihodima u pravilu je veći u novim zemljama članicama EU-a koje povijesno imaju niže razine zaštite intelektualnog vlasništva (slika 4). Generički lijekovi čine 43 posto ukupnih prihoda koje je ostvarila hrvatska farmaceutska industrija u 2014. Hrvatska je četvrta po udjelu generičkih lijekova u ukupnim prihodima u 2014., iza Rusije (58 posto), Poljske (54,5 posto) i Italije (46,6 posto). Švicarska je farmaceutska industrija najinovativnija u odnosu na promatrane zemlje, sa zastupljenošću generičkih lijekova u ukupnoj prodaji od 11,6 posto.

Ulaganja u istraživanje i razvoj dodatno su otežana uslijed rasta tržišta krivotvorenih lijekova. Fragmentacija na europskom farmaceutskom tržištu dovela je do unosne paralelne trgovine lijekovima koja je, prema procjenama IMS-a, iznosila 5,59 milijardi eura u 2014. godini. Osim što industriji uskraćuje dodatna sredstva za ulaganje u istraživanje i razvoj, rast tržišta krivotvorenih lijekova predstavlja prijetnju i za socijalno osiguranje i pacijente.

Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka u Europskoj uniji počela se oporavljati i ostvarivati pozitivne međugodišnje stope rasta nakon rujna 2012. godine. Negativan trend zabilježen je ponovno u kolovozu 2013. godine, kada se proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka smanjila za 5,5 posto u odnosu na kolovoz 2012. Nakon kolovoza 2013., proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka u Europskoj uniji raste, čak i po dvoznamenkastim stopama. U veljači ove godine dolazi do pada proizvodnje osnovnih farmaceutskih

“U veljači ove godine dolazi do pada proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka u Europskoj uniji od 2,1 posto po prvi put u 30 mjeseci, da bi nakon travnja uslijedio oporavak.”

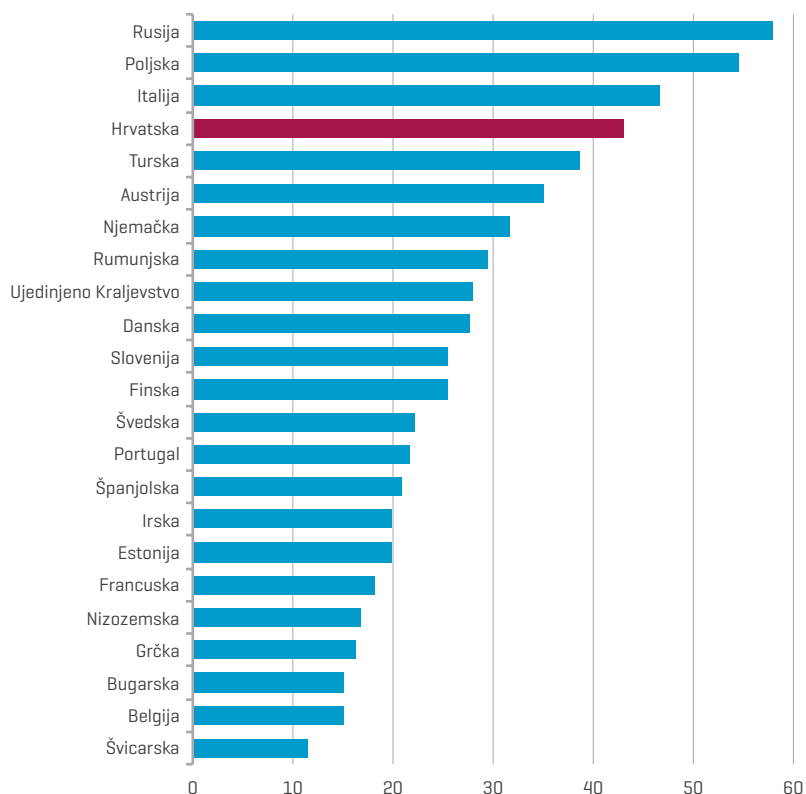
³ WHO (2016).

HRVATSKA JE ČETVRTA PO UDJELU GENERIČKIH LIJEKOVA U UKUPNIM PRIHODIMA U 2014.

proizvoda i pripravaka u Europskoj uniji od 2,1 posto po prvi put u 30 mjeseci. Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka u Europskoj uniji nastavila je s padom u ožujku, i to po značajnijoj stopi od 10,8 posto, nakon čega je uslijedio ponovni oporavak uz pozitivne stope rasta do kraja promatranog razdoblja. Rast je ubrzan u srpnju 2016. godine, kada je proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka u Europskoj uniji narasla po međugodišnjoj stopi od 6,5 posto.

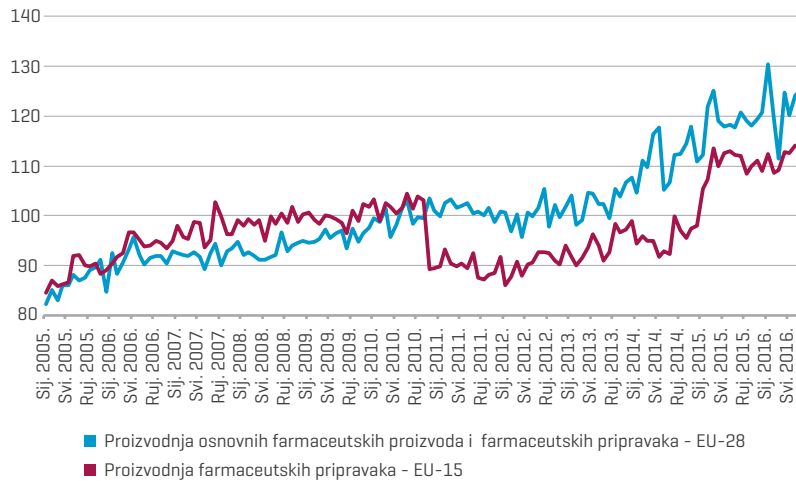
Slika 4.
Udio prodaje generičkih lijekova u ukupnim prihodima u 2014. u odabranim zemljama Europske unije (u postotcima)

Izvor: EFPIA (2016).

Slika 5.
Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka, desezonirani mjesečni podaci

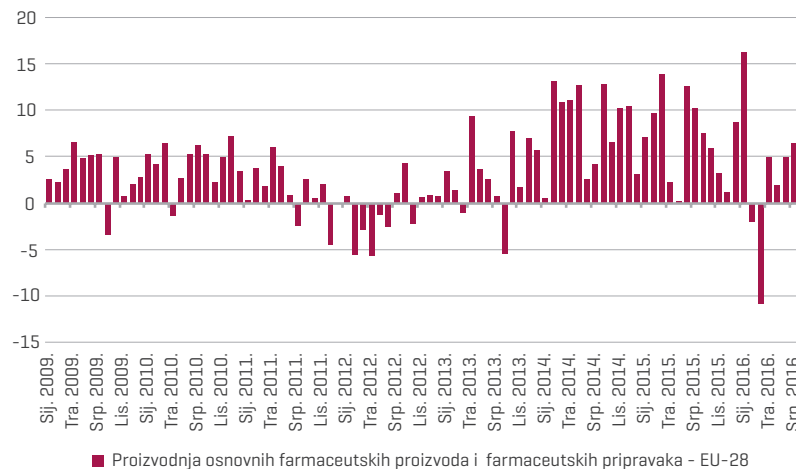
Izvor: Eurostat.

U 2014. godini broj zaposlenih u ovom sektoru iznosio je 723.448, od čega je 46 posto zaposlenih u farmaceutskim poduzećima u Njemačkoj, Francuskoj, Ujedinjenom Kraljevstvu i Italiji.⁴ Hrvatska poduzeća u farmaceutskoj industriji zapošljavala su 0,8 posto ukupnog broja zaposlenih u farmaceutskoj industriji Europske unije.

Slika 6.
Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka, desezonirani mjesečni podaci, međugodišnje stope promjene

Izvor: Eurostat.

Proizvođačke cijene farmaceutskih proizvoda i pripravaka u Europskoj uniji slijedile su silazni trend u prvoj polovici 2016. godine, koji je zaustavljen u srpnju 2016. godine, kada su proizvođačke cijene farmaceutskih proizvoda i pripravaka bile veće za 0,3 posto u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Struktura prodajne cijene farmaceutskih proizvoda u 2014. pokazuje da proizvođačima pripada 65,9 posto, dok se ostatak dijeli na troškove distribucije i porezne obveze.

⁴ EFPIA (2016).

“Farmaceutska su poduzeća Europske unije 2015. godine izvezla 35 posto proizvoda u SAD, dok je 10 posto izvezeno u Švicarsku, a 4,3 posto u Rusiju.

U 2014. godini europska farmaceutska poduzeća izvezla su farmaceutskih proizvoda u vrijednosti od 324,5 milijardi eura, a uvezla 251,4 milijarde eura farmaceutskih proizvoda, ostvarivši pritom 73 milijarde eura suficita. Kao i prijašnjih godina, najveći izvoznici su njemačka, švicarska, belgijska te francuska farmaceutska poduzeća, čiji je izvoz iznosio 19, 16, 12 i 8 posto ukupnog izvoza. Najveći trgovinski partner proizvođača iz Europske unije je SAD. Farmaceutska su poduzeća Europske unije 2015. godine izvezla 35 posto proizvoda u SAD, dok je 10 posto izvezeno u Švicarsku, a 4,3 posto u Rusiju. U istoj godini, farmaceutska poduzeća iz Europske unije izvezla su 6,5 posto proizvoda u Japan i 5,5 posto u Kinu. Europska unija je u istom razdoblju iz SAD-a i Švicarske uvezla čak dvije trećine ukupnog uvoza farmaceutskih proizvoda.⁵

⁵ EFPIA (2016).

Najveći farmaceutski proizvođači

“Zbog dugogodišnjeg pozitivnog trenda razvoja rastućih farmaceutskih tržišta poput brazilskog, kineskog i indijskog, primjetno je postupno seljenje ekonomskih i istraživačkih aktivnosti iz Europe prema navedenim brzorastućim tržištima.

— Ukupni troškovi lijekova na globalnom tržištu dosegli su 1.069 milijardi dolara u 2015. godini. U odnosu na 2010. godinu, kada je potrošnja lijekova iznosila 887 milijardi dolara, tržište je naraslo za 21 posto. U 2015. godini kinesko i brazilsko tržište su narasli za 14 i 7 posto, dok je pet najvećih europskih tržišta naraslo za 5,9 posto, a američko tržište za 8,5 posto [IMS, 2016]. Sporiji rast europskog farmaceutskog tržišta uzrokovan je mjerama štednje u području potrošnje lijekova, koje su oblikovane tako da ograničavaju inovacije, a potiču proizvodnju generičkih lijekova. Zbog dugogodišnjeg pozitivnog trenda razvoja rastućih farmaceutskih tržišta poput brazilskog, kineskog i indijskog, primjetno je postupno seljenje ekonomskih i istraživačkih aktivnosti iz Europe prema navedenim brzorastućim tržištima [EFPIA, 2016].

Prema očekivanjima stručnjaka IMS-a, rast tržišta lijekova dodatno će se ubrzati u sljedećih pet godina te će u 2020. godini iznositi između 1.400 i 1.430 milijardi dolara. Rast potrošnje lijekova na razvijenim tržištima bit će potaknut demografskim trendovima poput starenja stanovništva te kontinuiranim napretkom u području dijagnostike i tretmana kroničnih oboljenja. Drugim riječima, ključni pokretači rasta farmaceutskog tržišta u razdoblju od 2015. do 2020. na razvijenim tržištima bit će povećana upotreba skupljih brendiranih lijekova, ali i jeftinijih alternativa kada dođe do istjecanja patenta (slika 7). Naime, razvijena tržišta doprinijet će rastu do 2020. s 177 milijardi dolara uslijed istovremenog rasta tržišta brendiranih (298 milijardi dolara) i generičkih lijekova (57 milijardi dolara) te pada zbog istjecanja patenata (-178 milijardi dolara).

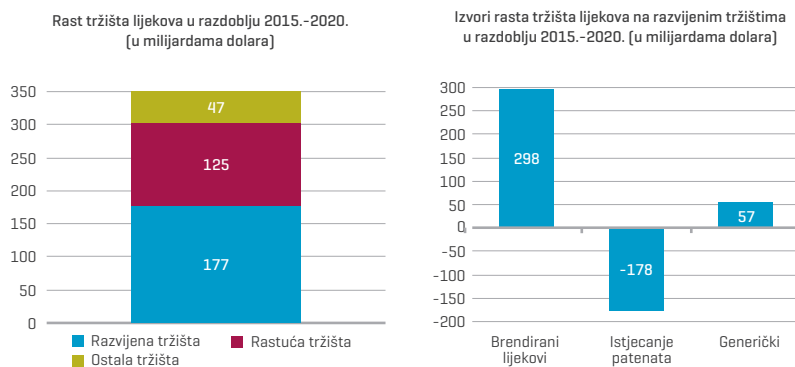
Razlike u projekcijama rasta postoje i između razvijenih tržišta. Naime, IMS predviđa stagnaciju ili blagi rast potrošnje lijekova u Europi i Japanu, dok se istodobno očekuje ubrzanje rasta troškova lijekova na američkom tržištu. Rast američkog farmaceutskog tržišta djelomično je odraz stanja bilance tzv. inovativnog ciklusa koji obuhvaća nove lijekove lansirane na tržište, a djelomice i odraz vrijednosti brendiranih lijekova koji se suočavaju s novom konkurencijom generičkih lijekova.

IMS PROCJENJUJE DA ĆE SE RAST TRŽIŠTA LIJEKOVA DODATNO UBRZATI U SLJEDEĆIH PET GODINA TE ĆE U 2020. GODINI IZNOSITI IZMEĐU 1.400 I 1.430 MILIJARDI DOLARA.

Troškovi lijekova rast će i na rastućim tržištima do 2020. godine uslijed povećanja populacije i unaprjeđenja pristupa zdravstvenoj zaštiti. Štoviše, prema projekcijama IMS-a rastuća tržišta generirat će 35 posto ukupnog rasta farmaceutskog tržišta u razdoblju od 2015. do 2020.

Slika 7.
Distribucija potrošnje lijekova prema stupnju razvijenosti tržišta i prema izvorima rasta u 2020. godini (u postotcima)

Izvor: IMS (2016).

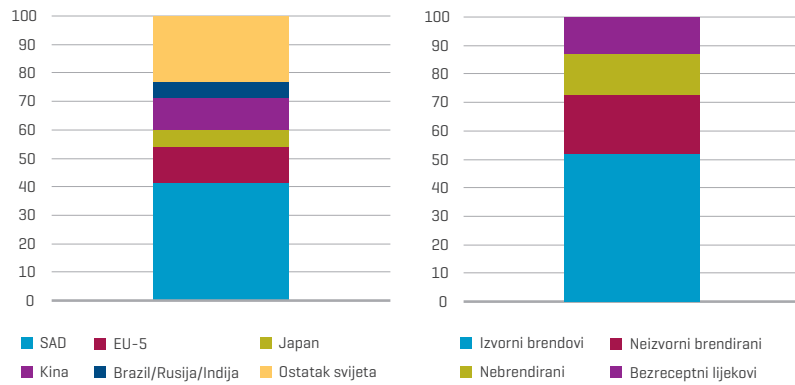
Od ukupne potrošnje lijekova u 2020. godini, oko 60 posto odnosit će se na najrazvijenija svjetska tržišta (SAD, EU-5 i Japan), dok će vodeća rastuća tržišta obuhvatiti 17 posto ukupne potrošnje lijekova (slika 8). Izvorni brendirani lijekovi predstavljat će više od polovice ukupne potrošnje lijekova u 2020. godini, dok će petina tržišta lijekova otpasti na neizvorne brendirane lijekove.

“ Izvorni brendirani lijekovi predstavljat će više od polovice ukupne potrošnje lijekova u 2020. godini.

Prema projekcijama IMS-a, 85 posto lijekova u 2020. bit će namijenjeno liječenju nezaraznih bolesti (slika 9). Nešto više od četvrtine lijekova u 2020. godini koristit će se za liječenje zloćudnih i kardiovaskularnih bolesti te šećerne bolesti.

Slika 8.
Distribucija potrošnje lijekova prema geografskom kriteriju i prema vrsti proizvoda u 2020. godini (u postotcima)

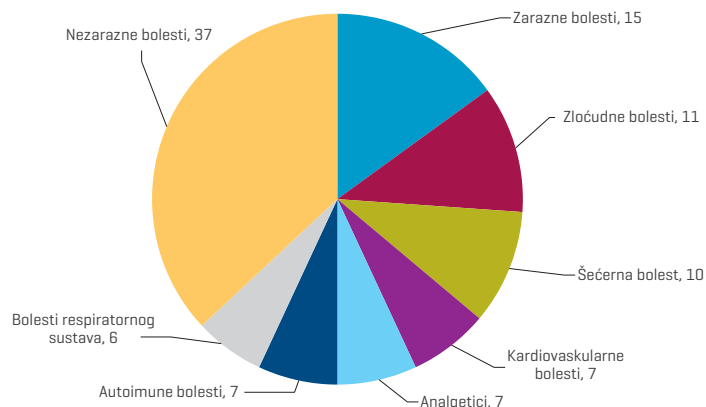
Izvor: IMS [2016].

Specijalistički lijekovi generirat će 28 posto rasta globalnog farmaceutskog tržišta, pri čemu će najviše doprinijeti specijalistički lijekovi iz terapijskih područja onkologije, autoimunologije, respiratornih bolesti, antivirusne i imunosupresivne terapije (slika 9). Bez obzira na porast značaja specijalističkih lijekova, valja naglasiti kako upotreba tradicionalnih lijekova dominira i na razvijenim i rastućim farmaceutskim tržištima.

Slika 9.
Distribucija potrošnje lijekova prema vrstama bolesti u 2020. godini (u postotcima)

Izvor: IMS [2016].

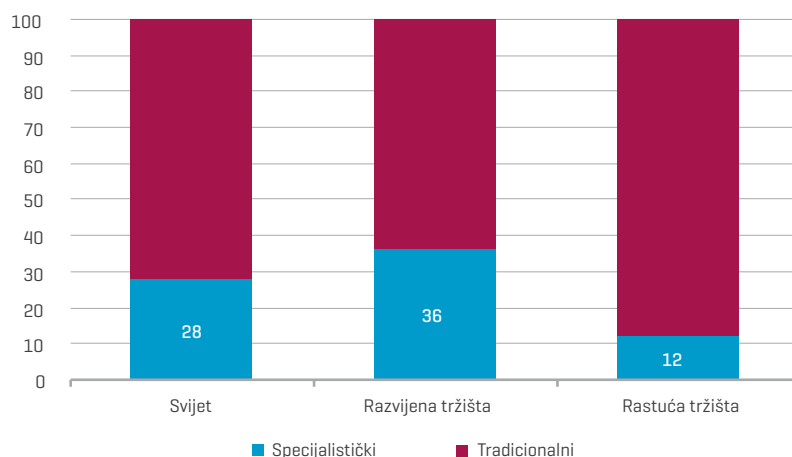
Potrošnja lijekova u sljedećih pet godina na razvijenim tržištima će se više pomaknuti prema specijalističkim lijekovima te će oni generirati više od trećine očekivanog rasta tržišta do 2020. godine. Specijalistički lijekovi su najveći generator rasta u Europi jer većina novih lijekova cilja populaciju s dosad nerješivim zdravstvenim problemima. Ova kategorija lijekova donosi pacijentima nove terapije ili čak izlječenje, što značajno smanjuje komplikacije i troškove hospitalizacije. Također, većina tih lijekova postaje dostupna u oralnom obliku, čime se značajno smanjuju troškovi povezani s dostavom lijekova pacijentima. Prema očekivanjima IMS-a, u sljedećih pet godina najizraženiji napredak očekuje se u terapijskim područjima onkologije, dijabetesa i hepatitisa C. Na rastućim tržištima, specijalistički lijekovi generirat će svega 12 posto rasta ukupnog tržišta lijekova.

U 2015. GODINI PRIHODI DESET NAJVEĆIH FARMACEUTSKIH PROIZVOĐAČA SMANJILI SU SE ZA 3,4 POSTO.

Od ukupnih specijalističkih lijekova koji će se 2020. godine trošiti na razvijenim tržištima, očekuje se da će 40 posto biti izvorni brendirani lijekovi, dok će na rastućim tržištima njihov udio iznositi 15 posto (IMS, 2016).

Slika 10.
Geografska distribucija lijekova na tržištima po vrsti proizvoda (u postocima)

Izvor: IMS (2016).

Svjetsko farmaceutsko tržište poprilično je fragmentirano. Naime, deset najvećih poduzeća zahvaća oko 30 posto ukupnog tržišta u 2015. godini, dok se procjenjuje da će u 2018. godini deset najvećih zadržati 41,5 posto ukupnog tržišta. Deset najvećih proizvođača zapošljava 906.633 ljudi, što je za četvrtinu više od broja zaposlenih u farmaceutskoj industriji u Europskoj uniji. Njihovi su se prihodi u 2015. godini kumulativno smanjili za 3,4 posto, nakon što su u 2014. godini rasli za 3,1 posto.

Ljestvica deset najvećih proizvođača u 2015. nije se previše promijenila u odnosu na 2014. godinu, u smislu da uključuje deset istih poduzeća. Ipak, postoje neke razlike u rasporedu tih poduzeća na ljestvici prema kriteriju ukupnih prihoda. Johnson & Johnson zadržao je prvo mjesto na ljestvici unatoč padu prihoda od skoro 6 posto u 2015. godini. Važan doprinos dobrim rezultatima svakako predstavljaju visoka ulaganja u istraživanje i razvoj s jedne strane i diversifikacija proizvodnog portfelja s druge strane.

“Specijalistički lijekovi najveći su generator rasta u Europi jer većina novih lijekova cilja na populaciju s dosad nerješivim zdravstvenim problemima.

Naime, tri najprodavanija lijeka (Remicade, Stelara i Zytiga) činila su nešto više od trećine ukupnih prihoda u 2015. godini (11,3 milijarde dolara).

Najveći rast prihoda ostvarila je američka biotehnoška tvrtka Gilead Sciences, koja se 2014. godine prvi put probila na ovu ljestvicu. Poduzeće je uložilo oko 3 milijarde dolara u istraživanje i razvoj u 2015. godini, a prihodi triju najprodavanijih lijekova – Harvoni, Sovaldi i Truvada – činili su više od polovine ukupnih prihoda. Valja istaknuti kako se očekuje da će Gilead Sciences i u bližoj budućnosti uspješno kapitalizirati spomenuta tri proizvoda, s obzirom na to da je vijek istjecanja patentne zaštite poprilično dug u svim slučajevima (2030. za Harvoni, 2029. za Sovaldi i 2021. za Truvadu). Gilead Sciences jedina je biotehnoška tvrtka među prvih deset farmaceutskih proizvođača.

Tvrtka Roche AG ostvarila je dobre poslovne rezultate u 2015. godini unatoč uskom proizvodnom portfelju. Prodaja triju vodećih onkoloških lijekova Avastin, Herceptin i Rituxan činila je polovicu ukupne prodaje. S obzirom na visok stupanj ovisnosti prihoda o navedenim proizvodima te istjecanje patentne zaštite ove godine za dva lijeka i 2019. za Rituxan, za očekivati je da će poduzeće biti izloženo konkurenciji u bližoj budućnosti i popratnom padu prihoda.

Tablica 3.

Odabrani pokazatelji poslovanja deset najvećih farmaceutskih proizvođača u razdoblju od lipnja 2014. do lipnja 2015.

	Ukupni prihodi		Neto dobit		Broj zaposlenih
	U mlrd. USD	Međugodišnja stopa promjene (u %)	U mlrd. USD	Međugodišnja stopa promjene (u %)	
Johnson & Johnson (SAD)	70,1	-5,7	15,4	-5,6	127.100
Bayer HealthCare (Njemačka)	51,4	-6,4	4,6	0,2	116.800
Roche AG (Švicarska)	50,1	-3,5	9,4	-9,6	91.747
Novartis (Švicarska)	49,4	-5,3	7,0	-34,5	118.700
Pfizer (SAD)	48,9	-1,5	7,0	-23,8	97.900
Merck (SAD)	39,5	-6,5	4,4	-62,7	68.000
Sanofi (Francuska)	38,3	-9,0	4,8	-18,5	115.631
GlaxoSmithKline (UK)	36,6	-3,5	12,8	174,3	101.255
Gilead Sciences (SAD)	32,6	31,1	18,1	49,6	8.000
AstraZeneca (UK)	23,6	-9,4	2,8	128,6	61.500

Izvor: Financijski izvještaji poduzeća.

Pad prihoda Pfizera gotovo je zaustavljen u 2015. godini nakon što su u prethodnih nekoliko godina zabilježeni negativni trendovi uslijed neuspjelog

“ Najveći rast prihoda u 2015. godini ostvarila je američka biotehnoška tvrtka Gilead Sciences, koja se 2014. godine prvi put probila na ovu ljestvicu.

spajanja s AstraZenecom (kada je odbijena Pfizerova ponuda od 117 milijardi dolara) i isteka patentne zaštite za Lipitor. Prihodi poduzeća trebali bi ostati stabilni i u narednim godinama, s obzirom na to da je najprodavaniji lijek Prevnar pod patentnom zaštitom do 2026.

Prihodi Mercka nastavili su s padom i u 2015. godini, nakon što su 2014. pali za 4,1 posto zbog isteka patenta za Singulair i podbačaja nekih novih lijekova. U 2015. godini uloženo je 6,7 milijardi dolara u istraživanje i razvoj. AstraZeneca u 2015. zabilježila je ponovni pad prihoda, nakon rasta u 2014. godini koji je uslijedio nakon dvije godine smanjenja prihoda uslijed gubitka prava ekskluzivne proizvodnje četiriju lijekova (Seroquel IR, Nexium, Atacand i Merrem). AstraZeneca se ove godine nanovo suočava s istekom patentne zaštite i to za proizvode Crestor i Nexium, dok patentna zaštita za Symbicort istječe 2017. godine. Geografska distribucija prihoda otkriva znatnu koncentraciju američkih proizvođača koji su u 2015. godini generirali 43 posto ukupnih prihoda deset najvećih proizvođača. U istoj godini dvije švicarske farmaceutske tvrtke u ukupnim su prihodima imale udio od 23 posto.

Svih deset najvećih proizvođača poslovalo je s dobiti, pri čemu su četiri tvrtke ostvarile rast u odnosu na prethodnu godinu. Gilead Sciences ostvario je najveću dobit, od 18,1 milijarde dolara, koju je udvostručio u odnosu na prethodnu godinu. Dobit Pfizeru nastavila je s padom drugu godinu zaredom, nakon što je u prethodne dvije godine rasla za više od 50 posto. Najveći pad dobiti po stopi od gotovo 63 posto u odnosu na 2014. godinu zabilježio je Merck.

— Najveća trgovačka društva

“ U 2015. godini ukupni prihodi vodećih deset proizvođača na domaćem tržištu narasli su za 15,8 posto, uglavnom potaknuti uspješnim poslovanjem Hospira Zagreb, čiji su prihodi narasli gotovo četiri puta.

— Iako u domaćoj farmaceutskoj industriji posluje više od 30 poduzeća, deset najvećih hrvatskih farmaceutskih proizvođača u 2015. godini ostvaruje više od 90 posto prihoda ukupnog sektora i zapošljava više od 90 posto zaposlenika ukupnog sektora. Svih deset vodećih poduzeća klasificirano je u djelatnosti proizvodnje farmaceutskih pripravaka, a prema ostvarenim prihodima ističu se Pliva, Hospira Zagreb, JGL i Belupo. U nastavku će se na temelju financijskih izvještaja iz 2015. godine detaljnije analizirati prva tri domaća poduzeća prema kriteriju ostvarenih prihoda.

U 2015. godini ukupni prihodi vodećih deset proizvođača na domaćem tržištu narasli su za 15,8 posto. Rast prihoda u 2015. godini uslijedio je nakon što su u 2014. ukupni prihodi deset vodećih proizvođača narasli za 12,1 posto, a u 2013. godini su pali za 0,3 posto, dok su u 2012. prihodi rasli za 16,3 posto.

Najviše stope rasta ukupnih prihoda zabilježene su u slučaju tvrtke Hospira Zagreb, čiji su prihodi narasli gotovo četiri puta. Hospira Zagreb je bila glavni generator rasta domaćeg tržišta u 2015. godini. Dvoznamenkasta stopa rasta prihoda zabilježena je još samo u slučaju tvrtke Pharmas, čiji su prihodi narasli za 13 posto u odnosu na 2014. godinu. Rast prihoda ostvarila je i vodeća Pliva [4,6 posto], dok su se prihodi Belupa smanjili za 5,5 posto, što je uzrokovalo pad te tvrtke na četvrto mjesto ljestvice deset najvećih domaćih proizvođača.

Prosječni prihodi vodećih deset proizvođača na domaćem tržištu iznosili su 666,4 milijuna kuna. Unatoč pozitivnoj prosječnoj dobiti od 38,3 milijuna kuna, njihova prosječna neto profitna marža je negativna. Prosječna produktivnost ostvarena uz 416 zaposlenih iznosila je 278,7 kuna, dok je ukupna produktivnost, mjerena ukupnim prihodima po zaposlenom, iznosila 1,46 milijuna kuna.

PLIVA JE OSTVARILA RAST PRIHODA OD 4,6 POSTO U 2015. GODINI TE JE U UKUPNIM PRIHODIMA DESET NAJVEĆIH PROIZVOĐAČA SUDJELOVALA SA 60 POSTO.

Najveći domaći proizvođač farmaceutskih pripravaka, Pliva, u 2015. godini ostvarila je 3,97 milijardi kuna ukupnih prihoda te je u ukupnim приходima deset najvećih proizvođača sudjelovala sa 60 posto. Pliva je ujedno i najveći poslodavac u farmaceutskoj industriji, koji zapošljava 1.976 radnika, što je 5,2 posto više nego prethodne godine. U istom je razdoblju Hospira Zagreb ostvarila 1,04 milijarde kuna, što je činilo 15 posto ukupnih prihoda domaćeg farmaceutskog tržišta u 2015. godini. Značajan rast prihoda Hospire Zagreb u 2015. godini uslijedio je nakon stagnacije u 2014. godini i snažnog rasta u 2013. i 2012. godini. Tvrtka Hospira dio je američke farmaceutske tvrtke koja posluje u Hrvatskoj od 2009. godine kad je preuzela Plivino biotehnoško poslovanje. Prihodi JGL-a, trećeg hrvatskog farmaceutskog proizvođača po veličini, pali su po stopi od 1,6 posto. Neto dobit se u 2015. godini kod Plive smanjila za 70 posto, dok je kod Hospire Zagreb pala za 13 posto. U istom razdoblju, neto dobit JGL-a rasla je za 10 posto.

Tablica 4.
Odabrani pokazatelji poslovanja deset najvećih farmaceutskih proizvođača u Hrvatskoj u 2015.

	Pliva	Hospira Zagreb	JGL	Prosjeak vodećih 10
Ukupni prihodi (u mil. kuna)	3.971,4	1.036,8	624,5	666,4
Godišnja stopa promjene prihoda (u %)	4,6	276,6	-1,6	15,4
Dobit nakon oporezivanja (u mil. kuna)	169,9	82,3	19,7	38,3
Neto profitna marža (u %)	4,3	7,9	3,2	-8,6
Profitabilnost imovine (u %)	3,2	11,2	3,2	-0,6
Profitabilnost kapitala (u %)	4,6	23,2	4,9	6,8
Koeficijent tekuće likvidnosti	2,2	1,3	3,5	2,2
Dani vezivanja potraživanja (u danima)	100	24	238	153
Prosječno vrijeme obrtaja zaliha (u danima)	110	31	96	92
Omjer ukupnog duga i vlastitog kapitala	1,1	1,0	1,8	1,1
Broj zaposlenih	1.976	216	683	416
Produktivnost (u tisućama kuna)	353,5	638,3	211,9	278,7

UKUPNA PRODUKTIVNOST DESET NAJVEĆIH TRGOVAČKIH DRUŠTAVA IZNOSILA JE 1,46 MILIJUNA KUNA.

“ Domaća farmaceutska industrija, posebno tvrtke orijentirane na domaće tržište, se i u 2015. godini suočila s dugim rokovima plaćanja. Prosječno vrijeme naplate potraživanja za deset najvećih poduzeća u 2015. godini iznosilo je pet mjeseci.

Analiza profitabilnosti vodećeg poduzeća i dva glavna konkurenta ukazuje na dominaciju Hospire Zagreb u slučaju svih pokazatelja profitabilnosti u 2015. Produktivnost rada u slučaju Hospire Zagreb znatno je veća od prosječne, uslijed relativno visokih prihoda i malog broja zaposlenika. Pliva ostvaruje iznadprosječnu produktivnost rada unatoč činjenici da zapošljava 43 posto svih zaposlenika vodećih deset poduzeća u sektoru. S druge strane, JGL ostvaruje ispodprosječnu produktivnost, što se može objasniti relativno velikim brojem zaposlenika, uslijed zapošljavanja djelatnika u novim proizvodnim kapacitetima.

Pokazatelji aktivnosti potvrđuju dobro poznat problem domaće farmaceutske industrije s rokovima plaćanja. Naime, prosječno vrijeme naplate potraživanja za deset najvećih poduzeća u 2015. godini iznosilo je 153 dana. Zanimljivo je da je JGL najizloženiji riziku naplate potraživanja s obzirom na to da od prodaje do naplate potraživanja u prosjeku prolazi osam mjeseci. S druge strane, Hospira Zagreb naplaćivala je svoja potraživanja u 24 dana, ponajviše zahvaljujući orijentaciji te tvrtke prema izvoznom tržištu. Hospira svoje proizvode plasira na nizozemsko, švicarsko, njemačko i korejsko tržište. Belupo je svoja potraživanja naplaćivao s odmakom od pola godine, dijeleći pritom probleme s kojima se suočavaju tvrtke koje posluju na domaćem tržištu. Dodatan izazov za tvrtke orijentirane na domaće tržište svakako predstavljaju i niže cijene lijekova na recept na hrvatskom tržištu. Hospira Zagreb se pokazala učinkovitijom od glavnih konkurenata i u upravljanju zalihama.

Prema pokazateljima zaduženosti, u odnosu na promatrane konkurente, JGL je najzaduženije poduzeće s najnepovoljnijim odnosom duga i vlastitog kapitala, što je vjerojatno povezano s novim ulaganjima u širenje proizvodnih kapaciteta. JGL je u lipnju 2015. završio prvu fazu projekta Pharma Valley. Pharma Valley najveća je investicija JGL-a, ukupne vrijednosti od 361 milijun kuna, od čega 232 milijuna kuna predstavlja ulaganje u zemljište i građevinske radove, a 129 milijuna kuna u opremu. Projekt je završen u

roku od dvije godine, a većim dijelom financiran je kreditnim sredstvima HBOR-a.

Pliva je u 2014. dovršila investicijski ciklus od 200 milijuna dolara koji su uloženi u unaprjeđenje i širenje proizvodnih kapaciteta na dvije lokacije (Zagreb i Savski Marof). U prosincu 2014. Pliva je otvorila nove laboratorije namijenjene istraživanju i razvoju kompleksnih molekula i novih terapijskih rješenja. U okviru Plive, članice Teva grupe u Zagrebu, 1. srpnja 2015. otvorio se Centar administrativnih aktivnosti za ljudske potencijale za Njemačku, Italiju, Mađarsku, Švicarsku, Austriju, Grčku, Hrvatsku, zemlje jugoistočne Europe te Bugarsku. Riječ je o najvećem takvom centru u Europi.

Četvrta tvrtka na ljestvici deset najvećih, Belupo, također je obilježila 2015. godinu investicijama. Naime, Belupo je krajem srpnja 2015. započeo izgradnju dviju novih tvornica krutih, polukrutih i tekućih oblika lijekova. Tvornice će započeti s radom u prvom kvartalu 2017. te će zaposliti dodatnih stotinu radnika. Ukupno ulaganje iznosi 390 milijuna kuna. Ulaganje će se financirati vlastitim sredstvima, kreditom poslovnih banaka, a 50 milijuna kuna osigurala je Podravka iz sredstava koja su prikupljena nedavnom dokapitalizacijom. Uprava Podravke je u travnju 2014. godine dokapitalizirala Belupo s 86 milijuna kuna.

Vodeće tvrtke su se uglavnom okrenule ulaganjima i izvoznom tržištu, kako bi pokušale prevladati nepovoljne uvjete na domaćem tržištu u obliku visokih nagomilanih troškova zdravstva, dugih rokova plaćanja troškova lijekova, nejasne politike lijekova i rezanja cijena.

Zaključak i očekivanja

“Dok rast potražnje na inozemnim tržištima najavljuje uspješne poslovne rezultate, domaće prilike predstavljaju potencijalne izazove u vidu visokih troškova zdravstva, rezanja cijena i nejasne politike lijekova.

—U prvih sedam mjeseci ove godine proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka ostvarila je rast od 4,6 posto, vrativši se pozitivnim trendovima nakon neznatnog pada od 0,1 posto zabilježenog u 2015. godini. Do sada ostvareni rast navodi na najavu pozitivnih očekivanja vezanih uz konačne poslovne rezultate domaćih farmaceutskih poduzeća u 2016. godini. Pozitivna očekivanja dodatno podupiru i podaci o vanjskotrgovinskoj razmjeni u prvoj polovici godine. Naime, izvoz medicinskih i farmaceutskih proizvoda rastao je za 52,3 posto u prvoj polovici godine u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Budući da su domaći proizvođači orijentirani prema inozemnom tržištu, za očekivati je da će rezultati poslovanja na inozemnom tržištu u prvom dijelu godine utjecati i na konačne rezultate u 2016. godini. Dok rast potražnje na inozemnim tržištima najavljuje uspješne poslovne rezultate, domaće prilike predstavljaju potencijalne izazove u vidu visokih troškova zdravstva, rezanja cijena i nejasne politike lijekova. Dodatne pritiske poslovanju poduzeća u ovoj industriji predstavljaju problemi naplate potraživanja. Naime, prosječno vrijeme naplate potraživanja za deset najvećih poduzeća u 2015. godini iznosilo je pet mjeseci, s napomenom da su proizvođači koji su dominantno orijentirani na domaće tržište iskusili i dulja razdoblja nemogućnosti naplaćivanja potraživanja. Hrvatska farmaceutska industrija orijentirana je uglavnom na proizvodnju generičkih lijekova koji gube svoju tržišnu poziciju na račun skupljih uvoznih lijekova. Generički lijekovi čine 43 posto ukupnih prihoda koje je ostvarila hrvatska farmaceutska industrija u 2014. Hrvatska je četvrta po udjelu generičkih lijekova u ukupnim prihodima u 2014., iza Rusije [58 posto], Poljske [54,5 posto] i Italije [46,6 posto].

S obzirom na poslovnu strategiju domaćih farmaceutskih proizvođača, a koja uključuje veće oslanjanje na inozemnu potražnju, valja podsjetiti da će se, prema projekcijama IMS-a, rast tržišta lijekova dodatno ubrzati u sljedećih pet godina te će u 2020. godini iznositi između 1.400 i 1.430 milijardi dolara. Od ukupne potrošnje lijekova u 2020. godini, oko 60 posto odnosit će se na najrazvijenija svjetska tržišta (SAD, EU-5 i Japan), dok će vodeća rastuća tržišta obuhvatiti 17 posto ukupne potrošnje lijekova. Izvorni brendirani lijekovi predstavljat će više od polovice ukupne potrošnje

“ Hrvatska
farmaceutska
industrija
orijentirana je
uglavnom na
proizvodnju
generičkih lijekova
koji gube svoju
tržišnu poziciju
na račun skupljih
uvoznih lijekova.

lijekova u 2020. godini, dok će petina tržišta lijekova otpasti na neizvorne brendirane lijekove. Potrošnja lijekova u sljedećih pet godina na razvijenim tržištima će se više pomaknuti prema specijalističkim lijekovima te će oni generirati više od trećine očekivanog rasta tržišta do 2020. godine. Od ukupnih specijalističkih lijekova koji će se 2020. godine trošiti na razvijenim tržištima, očekuje se da će 40 posto biti izvorni brendirani lijekovi, dok će na rastućim tržištima njihov udio iznositi 15 posto (IMS, 2016).

Literatura:

EFPIA, 2016, "The Pharmaceutical Industry in Figures", Bruxelles: European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations.

European Commission, 2015, "EU Industrial R&D Investment ScoreBoard", Luksemburg: European Commission, <http://iri.jrc.ec.europa.eu/scoreboard15.html> [pristupljeno 9. rujna 2016.].

Evaluate Pharma, 2016, "World Preview 2015, Outlook to 2020", <http://www.evaluategroup.com/public/reports/EvaluatePharma-World-Preview-2015.aspx> [pristupljeno 2. rujna 2016.].

IMS, 2016, "The Global Medicine Use in 2020: Outlook and Implications", <http://www.imshealth.com/en/thought-leadership/ims-institute/reports/global-medicines-use-in-2020> [pristupljeno 3. rujna 2016.].

WHO, 2016, "Health Financing", http://www.who.int/gho/health_financing/en/index.html [pristupljeno 1. rujna 2016.].

Izdavač

Ekonomski institut, Zagreb
Trg J.F. Kennedyja 7, 10000 Zagreb
Telefon: 01 2362 200, Fax: 01 2335 165
<http://www.eizg.hr>

Za izdavača

Maruška Vizek, ravnateljica

Glavni urednik

Goran Buturac

Autorica analize

Tajana Barbić

Izvršna urednica

Ivana Kovačević

Lektura

Doris Baničević

Grafičko uređivanje i priprema

Vladimir Sukser

Grafičko oblikovanje

Studio 2M

Napomena: *Sektorska analiza* autorskoga je karaktera i ne odražava nužno stav Ekonomskog instituta, Zagreb

Sljedeća analiza Građevinarstvo i nekretnine izlazi u listopadu 2016.